

Maniów Mały, 16 marca 2024

**Recenzja w postępowaniu dr Kariny Leksy
w sprawie nadania stopnia naukowego doktora habilitowanego
nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika**

Niniejsza recenzja została sporządzona na podstawie uchwały Rady Naukowej Instytutu Pedagogiki Uniwersytetu Śląskiego powołującej mnie w skład komisji habilitacyjnej mającej ocenić osiągnięcia naukowe oraz pozostałe aspekty aktywności akademickiej dr. Kariny Leksy w związku z wszczęciem przez Kandydatkę postępowania habilitacyjnego.

Doktor Karina Leksy jest pracownikiem Instytutu Pedagogiki Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego, gdzie zajmuje stanowisko adiunkta. Promotorką rozprawy doktorskiej Habilitantki pt:” Nadwaga i otyłość jako wyznaczniki zdrowotnego i psychospołecznego funkcjonowania osób w środowisku życia” była prof. Ewa Syrek.

W Autoreferacie Kandydatka odnosi się kolejno do swojego głównego oraz pozostałych osiągnięć naukowych, przedstawia wykaz swojej istotnej aktywności naukowej, informuje o swoich osiągnięciach dydaktycznych, organizacyjnych oraz popularyzujących naukę, a także w kilku punktach prezentuje swoje plany naukowe na najbliższy czas. Recenzowany dorobek naukowy mieści się w obszarze pedagogiki społecznej. Jest on ulokowany w klasycznym rozumieniu paradygmatu tej subdyscypliny pedagogiki, koncentruje się wokół takich pojęć jak kompensacja, profilaktyka i wsparcie a także środowisko, oraz indywidualne i społeczne zasoby. Autorka poszerza ten zestaw pojęć o kulturę zdrowotną, która stanowi oś Jej naukowych zainteresowań. Ważne jest także, że zaprezentowany dorobek naukowy ma wyraźny charakter aplikacyjny- Habilitantka troszczy się o faktyczne, rzeczywiste wsparcie społeczne osób , które go potrzebują. Lektura Autoreferatu pokazuje, że mamy do czynienia z Kandydatką, o której można

powiedzieć że język, którym się posługuje, jest precyzyjny i zrozumiały, co – biorąc pod uwagę aplikacyjny charakter podejmowanych i rozwijanych zagadnień – jest warte podkreślenia.

Habilitantka nie ogranicza swojego myślenia poprzez przywoływanie kwestii możliwości lub potrzeby aplikacji własnych rozstrzygnięć do istniejących lub postulowanych pedagogii, zwracając uwagę przede wszystkim na intelektualną i moralną wiarygodność tego, co robi. Włącza w obszar swoich poszukiwań problematykę zdrowia, profilaktyki, społecznych kontekstów tworzenia się i funkcjonowania kultury zdrowia co czyni jej dorobek znacznie szerszym niż tylko pedagogika społeczna. Zdecydowanie recenzowany dorobek naukowy dr Kariny Leksy można zaliczyć do prac interdyscyplinarnych. Promocja zdrowia, edukacja zdrowotna, socjalizacja i wychowanie w kontekście zagadnień ze zdrowiem związanych to podejmowane przez Habilitantkę problemy. Niezwykle ważne i aktualne są podejmowane przez Nią problemy cielesności i konstruowania obrazu swego ciała w mediach społecznościowych i szerzej- w popkulturze. Bezpieczeństwo dzieci i młodzieży w tym aspekcie jest także przedmiotem zainteresowania i troski Habilitantki co czyni jej dorobek niezwykle aktualnym w czasie powszechnych dzisiaj zagrożeń, niebezpieczeństw czy kryzysów psychicznych, na jakie narażone są dzieci i młodzież

O pedagogice społecznej uprawianej przez dr. Karinę Leksy należy napisać również to, że wywodzi się ona z klasycznych już dzisiaj prac Heleny Radlińskiej. Radlińska w obszarze, który dziś nazywamy pedagogiką społeczną wskazuje na dialektyczny związek środowiska życia z planową pracą wychowawczą. Jak pisał Wroczyński: Pedagog podejmując planową działalność i realizując w toku wychowawczego działania określony ideał wychowawczy, powinien się liczyć z wpływami środowiska i uwzględnić ich oddziaływanie . „W swych pracach Radlińska nawiązuje wielokrotnie do kwestii wpływu czynników środowiskowych na przebieg procesu wychowania. Wychowanie rozumie jako celową działalność, zgodną z przyjętym ideałem wychowania. Problem ideału

wychowania kieruje w oczywisty sposób naszą uwagę ku aksjologii pedagogicznej, ku uznawanym przez społeczeństwo wartościom w danym okresie historycznym. Zmienność ideałów wychowania jest bowiem uwarunkowana historycznie i kulturowo. Trzeba jednak mieć na uwadze również pogląd, iż wartości są nie tylko wytworem nadrzędnych celów społeczeństw żyjących w danym okresie historycznym, które określają ich egzystencję duchową i materialną. U podstaw ideału wychowania leżą jednak również wartości ponadczasowe, nie tyle uznawane, ile wyprowadzane z nadrzędnej wobec ulokowanej społeczno-historycznie, ideologii, jak wartość życia osoby, jej wolność osobista, zdrowie, dobrostan, sprawiedliwość, prawda, wzajemna miłość”.(Sroczyński W. Pedagogika społeczna 2022r, s.149)

W moim przekonaniu te wywiedzione z myśli Heleny Radlińskiej wartości obecne są także w dorobku naukowym dr Kariny Leksy i to także stanowi o jego wysokiej jakości.

Oceniany dorobek mieści się w czterech obszarach. Pierwszy stanowią zagadnienia związane ze zdrowym stylem życia a otyłością. W tym obszarze znajdziemy bardzo ważne i aktualne artykuły pokazujące skalę zjawiska otyłości i nadwagi w Polsce i na świecie, rodzaje i genezę otyłości i nadwagi, ich konsekwencje zarówno w wymiarze indywidualnym jak i społecznym. Tutaj także zaliczyć można bardzo interesującą książkę autorstwa Kariny Leksy pt: „ Nadmierna masa ciała - konteksty psychospołeczne i pedagogiczno – edukacyjne. Bardzo interesująca perspektywa przyjęta w tej pracy pozwala nam sproblematyzować poruszane w niej zagadnienie. Autorka skupia się bowiem na kategorii stylu życia i czyni tę kategorię główną osią swoich rozważań o otyłości. To bardzo ważna, poszerzająca perspektywa. Okazuje się bowiem, że prozdrowotny styl życia wcale nie jest tym realnie przez nas stosowanym. Niezdrowy styl życia (na przykład używki) stanowi jednak nasz bardziej powszechny sposób funkcjonowania. Bardzo ważne jest w tej publikacji zwrócenie uwagi na psychospołeczne skutki otyłości. Niską samoocenę,

stygmatyzację i wykluczenie pokazuje Pani Doktor Karina Leksy jako skutki problemów z wagą, wyjaśnia ich traumatyczne dla jednostki znaczenie, pokazując jednocześnie znaczenie edukacji w tym zakresie. Okazuje się, że nie tylko edukacja zdrowotna, adresowana do osób dotkniętych problemem masy ciała ale także edukacja dla tolerancji adresowana do pozostałych osób, wolnych od tego problemu to ważne sposoby na to, jak sobie można z nim radzić. Obok pokazania genezy tego problemu oraz jego psychospołecznych następstw mamy więc w tym dorobku także prace zorientowane na metody przeciwdziałania. Bardzo wysoko oceniam ten obszar (i wszystkie publikacje w nim zawarte, jest ich 9) zainteresowań Habilitantki.

Drugi obszar zainteresowań Autorki to kultura popularna i jej związek ze zdrowiem dzieci i młodzieży. Znajdziemy tu 11 publikacji, które z jednej strony pokazują zmianę społeczną w świecie dostępnej dla dzieci i młodzieży kultury , z drugiej zaś w sposób bardzo wyważony rysują obraz możliwych zagrożeń jakie zmiany te niosą dla współczesnego młodego człowieka. Jest to dla mnie obszar bardzo bliski. W swoich publikacjach zwracam uwagę na następujące, ważne dla edukacji wymiary zmiany:

- obszar życia staje się samodzielnym, oderwanym od cyklu pokoleń odcinkiem czasu. Pojęcie cyklu pokolenia traci obecnie swój sens, gdyż następuje zerwanie związków łączących życie jednostki z wymianą pokoleń. Wymiana ta nie ma już charakteru odnowy - przeszłe zachowania i tradycyjne sposoby działania są przejmowane tylko wtedy, kiedy znajdują refleksyjne uzasadnienie;
- obszar życia zostaje wyodrębniony z tego, co nazywamy miejscem. Różnorodne mechanizmy wykorzenienia sprawiają, iż ludzie, nawet wtedy kiedy pozostają jakoś związani ze swoim obszarem tracą poczucie bezpiecznej swojskości, jakie zapewniało ono w porządkach tradycyjnych;

- obszar życia wyzwala się od wpływu i znaczenia więzi jednostki z innymi. Trajektoria życia jednostki zależy coraz częściej od jej indywidualnych planów, wyborów;
- obszar życia organizuje się wokół „otwartych progów doświadczenia” a nie wokół rytualnych przejść. Wskazuje to na nowe, odmienne rozumienie pojęcia „inicjacja”. Nie musi już być ona (i często nie jest) rytuałem przejścia, gdyż sam moment przejścia bywa często niezauważony przez jednostkę, bowiem traktowany jest jak jeszcze jedno dostępne jej doświadczenie.

Zmiany te pokazują, iż cechą współczesnej kultury jest odcięcie jednostkowej tożsamości od narzuconych z zewnątrz niezmiennych zasad i wzorów życia, które definiowały życie ludzi w czasach przednowoczesnych. W tradycyjnej kulturze wzory relacji między ludźmi przekazywane były z pokolenia na pokolenie. . I wobec tak zarysowanych zmian stawiam pytanie: Czy edukacja współczesna dostrzega owe zmiany? Czy na nie odpowiada?”

Czytając publikacje Kariny Leksy z tego obszaru Jej zainteresowań mam wrażenie, że przyświeca nam obu poszukiwanie odpowiedzi na bardzo podobne pytanie.

Publikacje umieszczone w tym drugim, związanym ze znaczeniem popkultury, jej przekazu dla zdrowia dzieci i młodzieży obszarze także oceniam bardzo wysoko. Podoba mi się , że Autorka dostrzega bardzo różne, wielowątkowe i złożone aspekty tej problematyki. Są to : Możliwości i niebezpieczeństwa związane z dostępem i korzystaniem z internetu i telewizji, cyberprzemoc i kult doskonałego, szczupłego ciała, beztroska konsumpcja, technologie informatyczne, ich zastosowanie, przydatność, ich rola w wyrównywaniu szans edukacyjnych, społeczeństwo sieci i związane z nim zmiany w naszym zachowaniu, swoisty ekshibicjonizm współczesnego człowieka. Stawiane w tym obszarze zainteresowań pytania Habilitantki dotyczą także dostrzeganych przez Nią sprzeczności w zakresie potrzeb, jakie mają i jakie mogą dzięki rzeczywistości cyfrowej zaspakajać dzisiaj ludzie. Z

jednej strony ekshibicjonistycznie dostępni (także w sferze emocji, uczuć, intymnych nawet przeżyć), z drugiej strony przerażeni możliwością uwięzienia w swoim prywatnym, jednoosobowym świecie współcześni ludzie narażeni są stale na życie z ambiwalencją. Stają się jednocześnie narcystyczni, skupieni na sobie, zapatrzeni w siebie. To ważne społecznie, bardzo aktualne dzisiaj problemy. Poruszane w ocenianych publikacjach w sposób metodologicznie i merytorycznie poprawny, ciekawie, na wysokim poziomie erudycji, z ciągłym odniesieniem do aktualnej literatury przedmiotu.

Trzeci obszar zainteresowań badawczych Doktor Kariny Leksy to problem ciała w przestrzeni społeczno- kulturowej, w przestrzeni cyfrowej. Pojawia się w nim 6 publikacji, wszystkie poświęcone swoistemu kultowi kobiecego ciała, poddanego swoistej przemocy symbolicznej, związanej z koniecznością adekwatności, spełniania oczekiwań czy też nawet wymogów związanych z kulturowym kształtem kobiecego wizerunku. Ten obszar zainteresowań Habilitantki jest także dla mnie bardzo interesujący. Kobięcość w kulturze, oczekiwania z nią związane, presja i przymus, charakter, niepodważalna oczywistość ról społecznych dla kobiet przeznaczonych to wątki, które ze znanstwem porusza tu Doktor Karina Leksy. Te same wątki stanowiły także przedmiot moich zainteresowań, kiedy pisałam : „ Z przeprowadzonej przeze mnie analizy, opartej o narracyjne badania nad subiektywnym światem sensów i znaczeń, przypisywanych różnym zachowaniom i procesom rodzinnym wynika, iż władzę nad dyskursem związanym z rodzinną socjalizacją do ról związanych z płcią pełni kultura, z wpisanym w nią „prawem naturalnym”. To kulturowe przepisy roli, mimo że podlegają ciągłej modyfikacji formułują zupełnie różne cele i oczekiwania dla kobiet i mężczyzn. Podstawowe odmienności to:

- △ Kobiety realizują cele zadane, gotowe, dookreślone kulturowo.
- △ Mężczyźni są kreatorami, autorami własnych celów życiowych.

- ♣ Mężczyźni mogą realizować dowolne cele. Nawet wtedy, kiedy realizują cele kulturowo uznane za „kobiece”, takie jak wychowywanie czy opieka nad dziećmi budzą podziw i uznanie innych. Ich „pakiet celów” charakteryzuje pełna dostępność.
- ♣ Kobieta, realizująca pasje zawodowe, dążąca do sukcesu, ambitna i profesjonalna musi dla swoich działań zbudować dodatkowe uzasadnienie w postaci udanego życia rodzinnego. Jej „pakiet celów” jest warunkowy, częściowo dostępny.
- ♣ Kobiety konstruując własną tożsamość potrzebują dopełnienia. Potrzebują potwierdzenia, muszą być potrzebne innym.
- ♣ Mężczyźni konstruują własną tożsamość w oparciu własne wartości i własne wybory. Są w tym procesie samowystarczalni.
- ♣ Świat udostępniany chłopcom w procesie rodzinnej socjalizacji jest dany, otwarty.
- ♣ Świat udostępniany kobietom w procesie rodzinnej socjalizacji jest zadany, zamknięty.
- ♣ Podstawową aktywnością przewidzianą dla mężczyzn jest kreacja.
- ♣ Podstawową aktywnością przewidzianą dla kobiet jest adaptacja.
- ♣ Wolność w dyskursie rodzinnej socjalizacji do roli kobiety jest warunkowa.
- ♣ Wolność w rodzinnej socjalizacji do roli mężczyzny jest bezwarunkowa.
- ♣ Język dyskursu socjalizacji do roli kobiety jest językiem powinności i ocen.
- ♣ Język dyskursu socjalizacji do roli mężczyzny jest językiem możliwości i zachęt.
- ♣ Sankcje za porażkę w procesie socjalizacji do ról związanych z płcią są różne dla kobiet i mężczyzn.

Powyższe odmienności, powstające już w procesie rodzinnej socjalizacji są opisem naszych codziennych, wychowawczych praktyk. Tak traktujemy

synów i córki, w taki sposób różnicujemy nasze zachowania ze względu na płeć.” (Dziemianowicz, 2014)

Wydaje mi się, że podobnym tropem poszukiwania rodzinnych wzorów i przyczyn zaburzeń odżywiania u dziewcząt podąża Habilitantka. Ja nie szukałam tego typu zaburzeń. Doktor Karina Leksy traktuje sposób rodzinnej socjalizacji do ról związanych z płcią szerzej- pokazuje, że mogą one nawet nieść za sobą poważne konsekwencje zdrowotne. Ten obszar zainteresowań Autorki, zawarte w nim publikacje także oceniam wysoko. Podoba mi się krytyczny aspekt prowadzonych analiz, podoba mi się lokowanie ich zawsze w szerszej, psychospołecznej perspektywie.

Czwarty obszar zainteresowań Habilitantki to zagadnienia związane z edukacją zdrowotną. Podobnie jak przy poprzednich trzech obszarach i w tym, najmocniej nasyconym tekstami (15 artykułów) znajdziemy artykuły niezwykle aktualne, dobrze napisane, spójne, logiczne, osadzone w metodologii jak i teorii nauk społecznych i pedagogiki. Znajdziemy tu opis współczesnych zagrożeń i niebezpieczeństw, opis zachowań ryzykownych (także tych związanych z seksem) , pojawi się problem chorób nowotworowych i profilaktyki tych chorób opartej na zdrowym odżywianiu się. Ta różnorodność, wielość wątków, które porusza i bada Habilitantka to z pewnością są niezaprzeczalne zalety całego jej dorobku.

Na podkreślenie zasługuje tutaj także niezwykle wprost aktualność poruszanej i podejmowanej problematyki. W dorobku dotyczącym zagadnień zdrowia, zdrowego stylu życia, edukacji zdrowotnej i profilaktyki nie mogło zabraknąć badań i publikacji dotyczących pandemii Covid 2019. Znakomity artykuł, pokazujący organizację pracy szkoły w pandemii z wykorzystaniem teorii Work Life Balance jest godny najwyższego uznania. Wyniki zaprezentowanych w tym artykule badań pokazują, że „w okresie pandemii koronawirusa badani – dyrektorki i dyrektorzy szkół – rezygnowali z czasu wolnego na rzecz wykonywania obowiązków zawodowych oraz, że kobiety –

dyrektorki szkół – były w większym stopniu ponad miarę zaangażowane w pracę zawodową aniżeli mężczyźni – dyrektorzy szkół. Odnosząc się z kolei do uzyskanych wyników w zakresie znacznego zaangażowania zawodowego dyrektorów szkół w czasie poza godzinami pracy podczas pandemii warto zauważyć, że jedną z przyczyn mogą być duże oczekiwania społeczne w stosunku do nauczycieli, wychowawców, jak i dyrektorów szkół. Dodatkowo, poczucie zagrożenia „utrąty twarzy” oraz brak wpływu i kontroli, a w efekcie potencjalne poczucie niekompetencji, mogło przyczynić się do przedkłaadania własnego zdrowia i odpoczynku nad obowiązki zawodowe (Sęk, 2011, s. 151–155). Z kolei w kontekście uzyskanych wyników badań własnych wskazujących na większe zaangażowane czasowe w obowiązki zawodowe kobiet – dyrektorek szkół w okresie pandemii, zasadne wydaje się postawienie tezy o ich szczególnie wysokim etosie pracy, jak również większych obawach związanych z utratą stanowiska menadżerskiego w systemie oświaty. W tym miejscu uzasadnione będzie także zwrócenie uwagi na feminizację struktury zatrudnienia w systemie oświaty w Polsce oraz na nieproporcjonalnie wysoki udział mężczyzn – w stosunku do ogółu pracujących w szkołach – na stanowiskach kierowniczych. Ten fakt może dodatkowo determinować większe zaangażowanie czasowe w pełnioną rolę dyrektora szkoły, szczególnie podczas sytuacji kryzysowych.

Kolejny interesujący wynik tego badania wskazuje, że to kobiety w wyższym stopniu odczuwają przymus pracy oraz stres zawodowy (Spence i Robins, 1992 za: Golińska, 2008, s. 50). Co ważne, wraz z nasileniem się pracoholizmu wzrasta nierównowaga pomiędzy pracą a życiem pozazawodowym. Przedłużające się przepracowanie i wycofanie z życia rodzinnego może być źródłem pretensji i konfliktów w rodzinie, a w efekcie osoba może nie doświadczać zadowolenia ani w pracy, ani też w środowisku domowym (Golińska, 2008, s. 53). Przeciążenie pracą może prowadzić do wyczerpania i konfliktów na linii praca-nie praca pośrednio poprzez

wymagania zawodowe oraz nadgodziny, ze względu na to, że „dodatkowe godziny pracy zabierają czas i energie niezbędne dla aktywności po pracy.”(K. Leksy Zarządzanie szkoła w czasie pandemii Covid 2019 . Pomiedzy idea Work- Life - Balance a rzeczywistością, s.17)

Przeprowadzona przeze mnie na użytek recenzji dokładna ocena złożonego w przewodzie habilitacyjnym dorobku miała na celu kilka ważnych zadań.. Po pierwsze chciałam uzasadnić moje przekonanie o aktualności poruszanych przez Habilitantkę zagadnień. Po drugie chciałam pokazać ich złożoność, wielostronność przy jednoczesnej, wyraźnej i spójnej ich komplementarności oraz interdyscyplinarności. Spójna problematyka zdrowia, stylu życia nastawionego na zdrowie, uwarunkowań, genezy i wszelkich kontekstów nieprawidłowości w tym zakresie to przedmiot i istota tego interesującego dorobku naukowego, który przedstawiła do oceny Pani Doktor Karina Leksy. Jest to także dorobek naukowy społecznie zaangażowany. Kulturowe zagrożenia, kulturowe stereotypy rządzą dziś życiem młodych ludzi. Pedagog to ktoś, kto się temu próbuje przeciwstawić. I taką próbą niezgody na przemocowy, zagrażający zdrowiu świat jest oceniany dorobek naukowy Doktor Kariny Leksy. Podzielony na cztery obszary dla celów prezentacji i oceny, dla większej przejrzystości naprawdę tworzy jedną całość. Całość pełną troski (pedagogicznej troski) o jakość życia młodych ludzi w świecie jak nigdy dotąd pełnym zagrożeń, nieoczywistym, dynamicznie się zmieniającym a przez to niepewnym i generującym lęk. Powtórzę- niezwykle wysoko oceniam ten dorobek. Zarówno książki jak i artykuły naukowe zasługują na najwyższe uznanie.

Przechoǳę teraz do oceny głównego osiągnięcia badawczego Habilitantki , monografii *Znaczenie mediów społecznościowych dla samooceny i zachowań związanych z wyglądem ciała młodych dorosłych. Perspektywa społeczno- pedagogiczna. (Uniwersytet Śląski 2023)* Rozbudowane i precyzyjne

omówienie książki zostało zamieszczone przez Kandydatkę w Autoreferacie (s. 23-28). Znajdują się tam informacje o strukturze książki, o jej przedmiocie.

W mojej ocenie to bardzo ważna książka. Ulokowana w konstruktywistycznej teorii społecznej bardzo konsekwentnie rekonstruuje proces nadawania znaczeń takim pojęciom jak ciało, wygląd, piękno, zdrowie, sukces, rozwój. Wprowadzona za Foucaultem perspektywa dyskursywna pozwala Autorce pokazać także problem władzy nieodłącznie towarzyszący kategorii cielesności we współczesnej kulturze. Ja performatywne to ja wiecznie grające, przedstawiające, kontrolujące swój wizerunek. Goffman, Bauman, Foucault, Turner, Bourdieu, Giddens to Autorzy, których koncepcje stanowią intelektualne zaplecze dla stawianych w książce pytań. I bardzo konsekwentnie językiem tych koncepcji Habilitantka na te pytania w książce odpowiada. Wszystko jest tu bardzo konsekwentne. Rozdział Jednostka w społeczeństwie nawiązując do koncepcji interakcjonizmu symbolicznego kieruje naszą uwagę w stronę drugiego człowieka, jego wzroku, jego spojrzenia czy tworzonych z nim relacji. Wszakże Habilitantka próbuje nam pokazać jak cudze spojrzenie (to realne i to wyobrażone) tworzy nasz obraz, jak nas samych przekonuje, że jesteśmy tacy, jak widzą nas inni. Kolejne rozdziały: atrakcyjność, autoprezentacja czy media społecznościowe to znakomicie napisane, oparte na najnowszej literaturze rozprawki naukowe o tym , co J. Baudrillard nazywał rzeczywistością upozorowaną. Jest oczywiste, że cechą złożonego, intertekstualnego przepływu znaczeń w mass mediach musi być wymieszanie pozorów z realnymi wydarzeniami; jednakże, gdy nabiera ono charakteru ekstremalnego, „Historia” traci swój układ odniesienia. W epoce upozorowania wszelkie wyobrażenia i kody, podmioty i przedmioty oraz wydarzenia z mass mediów „przeplývają” przez siebie wzajemnie, krzyżują się między sobą i wchodzą ze sobą w interakcje bez jakiegokolwiek próby uzyskania „prawdziwego odniesienia”. W tym procesie „wyparowywania odniesienia”, cokolwiek zostanie umieszczone w interakcyjnej „hiperprzestrzeni”, jest natychmiast „zneutralizowane”; stąd jakakolwiek próba

poszukiwania znaczeń staje się niemożliwa, a także „oderwana od tematu” (jak pisze J. Baudrillard, „żyjemy we wszechświecie, w którym jest coraz więcej i więcej informacji, a coraz mniej znaczenia”) (Baudrillard, 1983, s. 95)

Znakomicie, że Doktor Karina Leksy podjęła tę trudną problematykę. Jest ona niezwykle nośna pedagogicznie. Jest bowiem naszą, pedagogów reakcją na dostrzegane zagrożenia, na nowe procesy kulturowe, które musimy rozumieć a w tym celu badać je i opisywać.

Ważne przesłanie Habilitantki dotyczy zadań jakie w kontekście rozwoju upozorowanej rzeczywistości stoją przed edukacją. Pisze Ona, iż: „Różnorodność oddziaływań medialnych i sposobów, w jakich kształtowane są wyobrażenia o sobie i wzorcach wyglądu, urody, jest ogromna. Bez wątpienia podatność na te oddziaływania stanowi kwestię indywidualną i zależy od wieku, płci, poziomu i rodzaju wykształcenia, hierarchii wyznawanych wartości. Niemniej jednak dziś chyba trudno znaleźć człowieka całkowicie odpornego na medialne manipulacje, wszechobecne perswazyjne obrazy idealnego ciała, wzorce dotyczące ogólnego wyglądu, sylwetki, strojów czy preferowanego sposobu życia. Jednak ludzie wychowani w różnych warunkach społeczno-kulturowych odmiennie interpretują ten sam obraz. Ważna zatem okazuje się umiejętność odczytywania komunikatów wizualnych, która jest/powinna być nabywana w procesie socjalizacji. Nie ulega wątpliwości, że w zastanej rzeczywistości społeczno-kulturowej, wyznaczanej przyspieszonym rozwojem i ekspansją techniki cyfrowej, należy poszukiwać „odmiennych, bardziej adekwatnych do nowej sytuacji refleksji teoretycznych oraz nowych formuł edukacyjnych. Stąd też jednym z zadań instytucji edukacyjnych powinno być przekazywanie wiedzy w zakresie korzystania z mediów, tak aby młody człowiek potrafił krytycznie odnosić się do ich treści i możliwości”. (Karina Leksy)

Ważność tego zadania edukacyjnego wzmacniają wyniki badań przedstawione w ocenianej książce. Pokazują, że dla 30% - 40 % młodych dorosłych media społecznościowe są ważną przestrzenią w kontekście postaw

wobec własnego ciała oraz źródłem samooceny. Wskazują na władzę mediów społecznościowych, na władzę kultury, na swoiste uwięzienie nas samych w oku i wyobrażeniu drugiego człowieka.

Konkluzja

Kończąc, powtórzę, że książka autorstwa dr. Kariny Leksy *Znaczenie mediów społecznościowych dla samooceny i zachowań związanych z wyglądem ciała młodych dorosłych. Perspektywa społeczno-pedagogiczna.* (Uniwersytet Śląski 2023) jest przeze mnie oceniana jako osiągnięcie naukowe stanowiące znaczny wkład w rozwój dyscypliny pedagogika. Przedstawiony do oceny dorobek naukowy jest niezwykle aktualny, spójny, zaangażowany społecznie. Metodologicznie i merytorycznie oceniam go również bardzo wysoko.

Kandydatka wykazuje się także istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury; aktywność ta jest realizowana również w istotnym wymiarze we współpracy zagranicznej. Uczestniczyła z wielu projektach naukowych, spełniając tym samym warunki ustawowe do nadania Jej stopnia doktora habilitowanego. Z pełnym przekonaniem wnoszę o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego Pani Doktor Karinie Leksy z Uniwersytetu Śląskiego.

Prof. dr hab. Mirosława Nowak-Dziemianowicz